

Boodschap van paus Benedictus XVI voor de 46ste Wereldvrede­sdag

1 januari 2013

Zalig die vrede brengen

1. Ieder jaar brengt de verwachting van een betere wereld met zich mee. In dit perspectief bid ik tot God, Vader van de mensheid, ons eensgezindheid en vrede te schenken, opdat voor allen het streven naar een gelukkig en voorspoedig leven en vrede vervuld moge worden.

Vijftig jaar na het begin van het Tweede Vaticaans Concilie, dat het mogelijk heeft gemaakt de zending van de Kerk in de wereld te versterken, is het bemoedigend te constateren dat de christenen als volk van God in gemeenschap met Hem en onderweg onder de mensen zich inzetten in de geschiedenis, door vreugde en hoop, verdriet en angst samen te delen¹, het heil van Christus te verkondigen en de vrede voor allen te bevorderen.

Onze tijd, die wordt gekenmerkt door de globalisering met haar positieve en negatieve aspecten, evenals door bloedige conflicten die nog aan de gang zijn, en door oorlogsdreiging, vraagt waarlijk om een hernieuwde en unanieme inzet voor het zoeken naar het algemeen welzijn, naar de ontwikkeling van alle mensen en de hele mens.

Alarmerend zijn de haarden van spanningen en conflicten, veroorzaakt door de groeiende ongelijkheid tussen rijk en arm, door het overheersen van een egoïstische en individualistische mentaliteit, die ook tot uitdrukking komt een buitensporig financieel kapitalisme. Behalve de verschillende vormen van terrorisme en internationale criminaliteit zijn voor de

---

¹ Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, Past. const. over de Kerk in de wereld van deze tijd *Gaudium et spes*, 1.

vrede de wijzen van fundamentalisme en fanatisme gevaarlijk die een verkeerd beeld geven van de ware natuur van de godsdienst, die geroepen is de gemeenschap en de verzoening onder de mensen te bevorderen.

En toch getuigen de talrijke werken van vrede, waaraan de wereld rijk is, van de aangeboren roeping van de mensheid tot vrede. In iedere persoon is het verlangen naar vrede een wezenlijk streven en valt in zekere zin samen met het verlangen na een vervuld, gelukkig en goed verwezenlijkt menselijk leven. Met andere woorden, het verlangen naar vrede beantwoordt aan een fundamenteel moreel principe, ofwel, aan de noodzakelijkheid van de plicht tot - het recht op - een integrale, maatschappelijke, gemeenschappelijke ontwikkeling en dit maakt deel uit van Gods plan met de mens. De mens is voor de vrede, die een geschenk is van God, gemaakt.

Dit alles heeft mij ertoe gebracht mij voor deze boodschap te laten inspireren door de woorden van Jezus Christus: "Zalig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden" (*Mat. 5, 9*).

DE EVANGELISCHE ZALIGSPREKING

2. De zaligsprekingen die door Jezus worden uitgesproken (vgl. Mat. 5, 3-12 en Luc. 6, 20-23) zijn beloften. In de Bijbelse traditie is de zaligspreking immers een literair genre dat altijd een goed bericht met zich meebrengt, of een evangelie, dat zijn hoogtepunt vindt in een belofte. Dus zijn de zaligsprekingen niet alleen morele aanbevelingen, waarvan het naleven te zijner tijd - een tijd die gewoonlijk in het andere leven is gelegen - een beloning voorziet, of een toestand van toekomstig geluk. De zaligspreking bestaat veeleer in de vervulling van een belofte die gericht is tot allen die zich laten leiden door de vereisten van waarheid, gerechtigheid en liefde. Zij die zich verlaten op God en zijn beloften, lijken in de ogen van de wereld vaak naïef of buiten de werkelijkheid te staan. Wel, Jezus verklaart hun dat zij niet alleen in het andere, maar reeds in dit leven zullen ontdekken kinderen van God te zijn en dat van oudsher en

voor altijd God met hen geheel solidair is. Zij zullen begrijpen dat zij niet alleen zijn, omdat Hij aan de kant van hen staat die zich inzetten voor vrede, gerechtigheid en liefde. Jezus, de openbaring van de liefde van de Vader, aarzelt niet zich aan te bieden in het offer van zichzelf. Wanneer men Jezus Christus, de God-Mens, aanvaardt, beleeft men de ervaring van een geweldige gave: het delen in het leven zelf van God, dat wil zeggen het leven van de genade, onderpand van een volledig gelukkig bestaan. Jezus Christus schenkt ons in het bijzonder de ware vrede, die voortkomt uit de vertrouwelijke ontmoeting van de mens met God.

De zaligspreking van Jezus zegt dat de vrede een messiaans en tegelijkertijd een menselijk werk is. De vrede veronderstelt inderdaad een humanisme dat openstaat voor de transcendentie. Zij is de vrucht van een wederzijdse gave, van een wederkerige verrijking, dankzij de gave die van God komt en het mogelijk maakt met de ander en voor de ander te leven. De ethiek van de vrede is de ethiek van gemeenschap en van samen delen. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de verschillende, hedendaagse culturen vormen van een antropologie en ethiek overwinnen die zijn gebaseerd op puur subjectivistische en pragmatische theoretisch-praktische aannamen en krachtens welke de verhoudingen in de samenleving zich laten leiden door criteria van macht of profijt, de middelen doel worden en omgekeerd, cultuur en opvoeding alleen maar gericht zijn op instrumenten, techniek en doeltreffendheid. Een basisvoorwaarde voor vrede is het ontmantelen van de dictatuur van het relativisme en het aannemen van een volledig autonome moraal, die het erkennen van een onmisbare morele natuurwet uitsluit die door God is geschreven in het geweten van iedere mens. Vrede is een opbouwen van een samenleving in rationale en morele termen, waarbij men steunt op een fundament waarvan de maat niet is geschapen door de mens, maar door God. “De Heer vermeedert de kracht van zijn volk, Hij zegent zijn volk met vrede” (*Ps. 29, 11*).

VREDE: GAVE VAN GOD EN WERK VAN DE MENS

3. Vrede betreft de totaliteit van de menselijke persoon en houdt de betrokkenheid van heel de mens in. Het is vrede met God in het leven volgens zijn wil. Het is innerlijke vrede met zichzelf, en uiterlijke vrede met de naaste en met heel de schepping. Zoals de zalige Johannes XXIII schreef in de encycliek *Pacem in terris*, waarvan binnen weinig maanden de vijftigste verjaardag zal zijn, brengt het in principe het opbouwen van een samenleving met zich mee die gebaseerd is op waarheid, vrijheid, liefde en gerechtigheid². Het ontkennen van wat de ware natuur van het menselijk wezen is in zijn wezenlijke dimensies, in zijn intrinsiek vermogen om het ware en goede en in laatste instantie God zelf te kennen, brengt de opbouw van de vrede in gevaar. Zonder de waarheid over de mens, die door de Schepper in zijn hart is geschreven, verminderen vrijheid en liefde, verliest de gerechtigheid het fundament van haar uitoefening.

Om authentieke bewerkers van de vrede te worden zijn de aandacht voor de transcendente dimensie en het voortdurende gesprek met God, de barmhartige Vader, waardoor men de verlossing afsmeekt, voor ons verworven door zijn eniggeboren Zoon, fundamenteel. Zo kan de mens de kiem overwinnen van verduistering en afwijzing van de vrede die de zonde in al haar vormen is: egoïsme en geweld, hebzucht en machtswil en heerszucht, onverdraagzaamheid, haat en onrechtvaardige structuren.

De verwezenlijking van vrede hangt vooral af van het erkennen dat men in God één menselijke familie is. Deze krijgt vorm, zoals de encycliek *Pacem in terris* heeft geleerd, door middel van intermenselijke relaties en instellingen die gedragen en bezielde worden door een gemeenschappelijk “wij”, dat een innerlijke en uiterlijke morele orde inhoudt waar naar waarheid en gerechtigheid oprecht de wederzijdse rechten en wederkerige plichten worden erkend. Vrede is een orde die tot leven wordt gebracht en aangevuld door de liefde, zodat men de noden en behoeften van de ander als die van zichzelf voelt, de ander laat delen in eigen goederen en ervoor

---

2 Vgl. enc. *Pacem in terris* (11 april 1963, AAS 55 (1963), 265-266.

zorgt dat in de wereld de gemeenschap van de geestelijke waarden zich steeds meer verbreidt. Het is een orde die wordt verwezenlijkt in vrijheid, dat wil zeggen op een wijze die past bij de waardigheid van personen die door hun rationele natuur zelf de verantwoordelijkheid van hun handelen op zich nemen³.

Vrede is geen droom, geen utopie: zij is mogelijk. Onze ogen moeten dieper kijken onder het oppervlak van het uiterlijk en de verschijnselen om een positieve werkelijkheid te ontwaren die in de harten leeft, omdat iedere mens is geschapen naar het beeld van God en is geroepen om te groeien door een bijdrage te leveren aan de opbouw van een nieuwe wereld. God zelf is immers door de menswording van zijn Zoon en de door Hem tot stand gebrachte verlossing in de geschiedenis binnengetreden en heeft zo een nieuwe schepping en een nieuw verbond tussen God en de mens doen ontstaan (vgl. Jer. 31, 31-34), Hij heeft ons de mogelijkheid gegeven “een nieuw hart” en “een nieuwe geest” (vgl. Ez. 36, 26) te hebben.

Juist daarom is de Kerk ervan overtuigd dat een nieuwe verkondiging van Jezus Christus, de eerste en belangrijkste factor in de totale ontwikkeling van de volken en ook van de vrede, dringend noodzakelijk is. Jezus is immers onze vrede, onze gerechtigheid, onze verzoening (vgl. Ef. 2, 14; 2 Kor. 5, 18). Volgens de zaligspreking van Jezus is Hij de bewerkstelliger van de vrede die het welzijn van de ander zoekt, het volledige welzijn van ziel en lichaam, vandaag en morgen.

Uit dit onderricht kan men afleiden dat iedere persoon en iedere - religieuze, burgerlijke, opvoedkundige en culturele - gemeenschap geroepen is om de vrede te brengen. Vrede is vooral verwezenlijking van het gemeenschappelijk welzijn van de verschillende samenlevingen, op het hoogste, tussenliggende, nationale en internationale niveau en op wereldniveau. Juist daarom kan men ervan uitgaan dat de wegen om het gemeenschappelijk welzijn te realiseren ook de wegen zijn die men moet gaan om vrede te verkrijgen.

---

3 Vgl. ibidem: AAS 55 (1956), 266.

VREDESTICHTERS ZIJN ZIJ DIE HET LEVEN IN ZIJN TOTALITEIT LIEFHEBBEN, VERDEDIGEN EN BEVORDEREN

4. Een weg om het algemeen welzijn en de vrede te verwezenlijken is vóór alles respect voor het menselijk leven, gezien in de hoeveelheid van zijn aspecten, te beginnen bij zijn conceptie, in zijn ontwikkeling en tot aan zijn natuurlijke einde. Ware vredestichters zijn dus zij die het menselijk leven in al zijn dimensies - persoonlijk, gemeenschappelijk en transcendent - liefhebben, verdedigen en bevorderen. Leven in volheid is het hoogtepunt van vrede. Wie vrede wil, mag aanslagen op en misdaden tegen het leven niet tolereren.

Zij die niet voldoende de waarde van het leven weten te schatten en dientengevolge bijvoorbeeld het liberaliseren van abortus ondersteunen, realiseren zich misschien niet dat zij op die wijze het nastreven van een bedrieglijke vrede voorhouden. De vlucht voor verantwoordelijkheid, die afbreuk doet aan de menselijke persoon en des te meer het doden van een weerloos en onschuldig wezen, zullen nooit geluk en vrede kunnen voortbrengen. Hoe kan men immers vrede, de totale ontwikkeling van de volken of de bescherming zelf van het milieu denken te verwezenlijken, zonder dat het recht op leven van de zwaksten, te beginnen bij de ongeborenen, is gewaarborgd? Iedere schending van het leven, vooral in zijn oorsprong, brengt onvermijdelijk onherstelbare schade toe aan de ontwikkeling, de vrede, het milieu. Het is evenmin juist op slinkse wijze schijnrechten of willekeur, die het fundamentele recht op leven ondermijnen, gebaseerd als zij zijn op een beperkte en relativistische visie op het menselijk wezen en een handig gebruik van dubbelzinnige uitdrukkingen die soms erop zijn gericht een vermeend recht op abortus en euthanasie, te begunstigen.

Ook de natuurlijke structuur van het huwelijk dient te worden erkend en bevorderd als een verbintenis tussen een man en een vrouw ten opzichte van de pogingen deze juridisch gelijk te stellen aan radicaal andere vormen van verbintenis die in werkelijkheid haar schaden en tot haar destabilisering bijdragen door haar bijzonder karakter en onvervangbare maatschappelijke rol te verduisteren.

Deze principes zijn geen geloofswaarheden, noch alleen maar een afgeleide vorm van het recht op godsdienstvrijheid. Zij staan geschreven in de menselijke natuur zelf, zij zijn te herkennen met het verstand en dus gemeenschappelijk aan heel de mensheid. Het handelen van de Kerk in het bevorderen hiervan heeft dus geen confessioneel karakter, maar richt zich op alle mensen, tot wat voor religie zij ook behoren. Dit handelen is des te meer noodzakelijk, naarmate deze principes worden genegeerd of verkeerd worden begrepen, omdat dit een belediging is van de waarheid van de menselijke persoon, een zware wonde die wordt toegebracht aan de gerechtigheid en aan de vrede.

Daarom is ook een belangrijke bijdrage aan de vrede dat de rechtsorde en de rechtspleging het recht erkennen op het gebruik van het principe van gewetensbezwaar ten opzichte van wetten en bestuursmaatregelen die een aanslag plegen op de menselijke waardigheid, zoals abortus en euthanasie.

Onder de mensenrechten die ook voor een vreedzaam leven onder de volken fundamenteel zijn, is er ook dat van het individu en van gemeenschappen op godsdienstvrijheid. Op dit ogenblik in de geschiedenis wordt het steeds belangrijker dat dit recht niet alleen vanuit negatief standpunt als *vrij zijn van* - bijvoorbeeld verplichtingen en dwang betreffende de keuze van eigen godsdienst -, maar ook vanuit positief standpunt in zijn verschillende onderdelen als een *vrij zijn om*: bijvoorbeeld van zijn eigen godsdienst te getuigen, de leer ervan te verkondigen en mee te delen; activiteiten te ontplooiën op het terrein van opvoeding, liefdadigheid en zorg die het mogelijk maken godsdienstige voorschriften toe te passen; te bestaan en te handelen als maatschappelijke organisaties die een structuur hebben overeenkomstig leerstellige principes en institutionele doeleinden die hun eigen zijn. Helaas nemen ook in de landen met een oude christelijke traditie de incidenten van religieuze onverdraagzaamheid toe, vooral ten opzichte van het christendom en van hen die eenvoudigweg de kenmerkende tekenen van de eigen godsdienst dragen.

Een vreedestichter moet zich ook voor ogen houden dat in steeds meer delen van de publieke opinie de ideologieën van het radicale liberalisme en de technocratie de overtuiging ingang doen vinden dat economische groei moet worden nagestreefd ook ten koste van de aantasting van de maatschappelijke functie van de staat en de netwerken van solidariteit van de burgermaatschappij, evenals van de maatschappelijke rechten en plichten. Welnu, men dient te bedenken dat deze rechten en plichten, te beginnen met de civiele en politieke, fundamenteel zijn voor de volledige verwezenlijking van de anderen.

Onder de maatschappelijke rechten en plichten wordt vandaag het meest het recht op werk bedreigd. Dat is te wijten aan het feit dat werk en een juiste erkenning van de juridische status van de arbeiders steeds meer niet op hun juiste waarde worden geschat, omdat de economische ontwikkeling vooral af zou hangen van de volledige vrijheid van de markten. Werk wordt zo beschouwd als een variabele die afhangt van economische en financiële mechanismen. Wat dit betreft, herhaal ik dat de waardigheid van de mens, evenals economische, maatschappelijke en politieke redenen, vereisen dat “als prioriteit steeds het doel wordt nagestreefd alle mensen toegang tot werk te verschaffen”⁴. Met het oog op de verwezenlijking van dit ambitieuze doel is een hernieuwde, op ethische principes en geestelijke waarden gebaseerde bezinning op werk die de opvatting hierover als een fundamenteel goed voor de persoon, het gezin, de maatschappij versterkt, een basisvoorwaarde. Aan dit goed beantwoorden een plicht en een recht die een moedige en nieuwe politiek inzake werk voor allen vereisen.

HET GOED VAN DE VREDE OPBOUWEN DOOR MIDDEL VAN EEN NIEUW MODEL VAN ONTWIKKELING EN ECONOMIE

5. Van verschillende kanten wordt erkend dat vandaag een nieuw model van ontwikkeling noodzakelijk is, evenals ook een nieuwe visie op de economie. Zowel een integrale, solidaire en duurzame ontwikkeling als het algemeen welzijn vragen om een correcte schaal van goederen-waarden die men kan opstellen met God als laatste referentie. Het is niet voldoende

---

4 Benedictus XVI, enc. *Caritas in veritate* (29 juni 2009), 32: AAS 101 (2009), 666-667.

veel middelen en gelegenheden om te kiezen ter beschikking te hebben, ook al zijn ze te waarderen. De talrijke goederen die functioneel zijn voor de ontwikkeling, moeten evenzeer als de mogelijkheden om te kiezen worden gebruikt overeenkomstig het perspectief van een goed leven, van een rechtschapen gedrag dat het primaat erkent van de geestelijke dimensie en de oproep tot verwezenlijking van het algemeen welzijn. In het tegen-gestelde geval verliezen zij hun juiste waarde en worden uiteindelijk verheven tot nieuwe idolen.

Om uit de huidige financiële en economische crisis te komen - die als effect een groei van de ongelijkheid heeft - zijn er mensen, groepen, instellingen nodig die het leven bevorderen door de menselijke creativiteit te begunstigen om zelfs uit de crisis een gelegenheid voor onderscheiding en een nieuw economisch model te halen. Het model dat de laatste decen-nia heeft overheerst, vroeg om het zoeken naar het maximaliseren van profijt en consumptie, vanuit een individualistische en egoïstische optiek die erop gericht was de mensen alleen maar te beoordelen naar hun vermogen te beantwoorden aan de eisen van competitiviteit. Vanuit een andere optiek bereikt men daarentegen een werkelijk en duurzaam succes alleen maar met de gave van zichzelf, de eigen intellectuele vermogens, de eigen ondernemingslust, aangezien een leefbare, dat wil zeggen authentiek menselijke, economische ontwikkeling het principe van onbaatzuchtigheid nodig heeft als een uitdrukking van broederschap en de logica van de gave⁵. Concreet betekent dit dat een vredestichter in de economische acti-viteit de gestalte aanneemt van iemand die met samenwerkers en collega's, met opdrachtgevers en gebruikers betrekkingen aanknoopt van eerlijkheid en wederkerigheid. Hij oefent zijn economische activiteit uit voor het gemeenschappelijk welzijn, hij beleeft zijn inzet als iets dat verder gaat dan het eigen belang, ten gunste van de huidige en toekomstige generaties. Zo werkt hij niet alleen maar voor zichzelf, maar ook om de ander een toekomst en fatsoenlijk werk te geven.

Op economisch vlak wordt vooral van de staten een politiek op het gebied van industrie en landbouw gevraagd die zorgt voor maatschappelijke voor-

---

5 Vgl. *ibidem*, 34 en 36: AAS 101 (2009), 668-670 en 671-672.

uitgang en de verbreiding van een democratische rechtsstaat. Vervolgens is een ethische structurering van de monetaire, financiële en commerciële markten fundamenteel en onontbeerlijk; zij dienen te worden gestabiliseerd en meer gecoördineerd en gecontroleerd, zodat zij de armsten geen schade berokkenen. De zorg van de talrijke vredestitelers dient zich bovendien - met meer vastberadenheid dan tot nu toe het geval was - erop te richten dat men rekening houdt met de voedselcrisis, die veel ernstiger is dan de financiële. Het onderwerp van de zekerheid van de voedselvoorziening is weer centraal komen te staan op de agenda van de internationale politiek onder andere door de crises in verband met de plotselinge schommelingen van de prijzen van de landbouwgrondstoffen, onverantwoordelijk gedrag van enkele ondernemers en een onvoldoende controle door de regeringen van de internationale gemeenschap. Om deze crisis het hoofd te bieden zijn vredestitelers geroepen samen te werken in een geest van solidariteit, van lokaal tot internationaal niveau, met als doel de landbouwers, vooral in kleine boerenbedrijfjes, de gelegenheid te geven hun werkzaamheid op een fatsoenlijke en voor maatschappij, milieu en economie duurzame wijze te verrichten.

DE OPVOEDING TOT EEN CULTUUR VAN VREDE: DE ROL VAN HET GEZIN EN DE INSTELLINGEN

6. Ik wens nogmaals sterk te benadrukken dat de talrijke vredestitelers geroepen zijn hun toewijding aan het gemeenschappelijk welzijn van het gezin en de maatschappelijke gerechtigheid, evenals de inzet voor een deugdelijke maatschappelijke opvoeding te koesteren.

Niemand kan de beslissende rol ontkennen of onderwaarden van het gezin, vanuit demografisch, ethisch, pedagogisch, economisch en politiek standpunt uit bezien, de cel aan de basis van de maatschappij. Het heeft de natuurlijke roeping het leven te bevorderen: het begeleidt mensen bij hun natuurlijke groei en zet hen aan tot wederkerige ontwikkeling door wederzijdse zorg. In het bijzonder draagt het christelijk gezin in zich de kiem

van het plan van de opvoeding van mensen volgens de maat van de goddelijke liefde. Het gezin is een van de onmisbare maatschappelijke subjecten bij de verwerkelijking van een cultuur van vrede. Men moet het recht van de ouders en hun primaire rol bij de opvoeding van hun kinderen beschermen, op de eerste plaats op moreel en religieus vlak. In het gezin worden vrede-stichters, zij die in de toekomst een cultuur van het leven en de liefde bevorderen, geboren en groeien daarin op⁶.

Bij deze geweldige taak van opvoeding tot vrede zijn in het bijzonder de religieuze gemeenschappen betrokken. De Kerk voelt dat zij deelt in een zo grote verantwoordelijkheid door middel van de nieuwe evangelisatie, die als scharnierpunten de bekering tot de waarheid en de liefde van Christus en diens gevolg de geestelijke en morele wedergeboorte van mens en maatschappij heeft. De ontmoeting met Jezus Christus vormt vrede-stichters door hen te verplichten tot gemeenschap en het overwinnen van ongerechtigheid.

Een bijzondere zending ten opzichte van de vrede hebben de culturele instellingen, de scholen en universiteiten. Hiervan wordt een aanzienlijke bijdrage gevraagd, niet alleen aan de vorming van nieuwe generaties leiders, maar ook aan de vernieuwing van de openbare, nationale en internationale, instellingen. Zij kunnen ook bijdragen aan een wetenschappelijke reflectie die economische en financiële activiteiten baseert op een hecht antropologisch en ethisch fundament. De huidige, vooral de politieke wereld heeft de steun nodig van een nieuw denken, van een nieuwe culturele synthese om het overheersen van een puur technische benadering te overwinnen en de talrijke politieke tendensen te harmoniseren met het oog op het gemeenschappelijke welzijn. Beschouwd als een geheel van intermenselijke en institutionele positieve relaties ten dienste van de integrale groei van individuen en groepen, ligt dit ten grondslag aan iedere ware opvoeding tot vrede.

---

6 Vgl. Johannes Paulus II, *Boodschap voor de Wereldvrededag 1994* (8 december 1993): AAS 86 (1994), 156-162.

DE PEDAGOGIE VAN DE VREDESTICHTER

7. Ten slotte komt de noodzaak naar voren een pedagogie van de vrede voor te stellen en te bevorderen. Deze vereist een rijk innerlijk leven, duidelijke en degelijke morele verwijzingen, een passende levenshouding en levensstijl. De werken van vrede dragen er immers toe bij het algemeen welzijn te verwezenlijken en zij wekken belangstelling voor de vrede door hiertoe op te voeden. Gedachten, woorden en gebaren van vrede scheppen een mentaliteit en een cultuur van vrede, een atmosfeer van respect, eerlijkheid en hartelijkheid. Derhalve dient men de mensen te leren elkaar lief te hebben en elkaar tot vrede op te voeden en meer dan eenvoudigweg elkaar te tolereren welwillend ten opzichte van elkaar te zijn. Fundamentele bemoediging is “nee” zeggen tegen wraak, het eigen ongelijk erkennen, excuses te aanvaarden zonder ze te zoeken en ten slotte vergeven”⁷, zodat fouten en beledigingen in waarheid kunnen worden erkend om samen verder te gaan naar verzoening. Dat vereist dat zich een pedagogie van de vergeving verbreidt. Het kwaad overwint men immers met het goede en gerechtigheid dient te worden gezocht door God de Vader na te volgen, die al zijn kinderen bemint (vgl. Mat. 5, 21-48). Het is een werk dat langzaam vordert, omdat het een geestelijke evolutie veronderstelt, een opvoeding tot de hoogste waarden, een nieuwe visie op de menselijke geschiedenis. Men moet afzien van de valse vrede die de idolen van deze wereld beloven, en de gevaren waarmee zij gepaard gaat, van de valse vrede die het geweten steeds ongevoeliger maakt, die leidt tot egocentrisme, tot een in onverschilligheid geleefd, verdord bestaan. De pedagogie van de vrede houdt actie in, medeleven, solidariteit, moed en vasthoudendheid.

Jezus belichaamt het geheel van deze houdingen in zijn leven, tot aan de totale zelfgave, tot “aan het verliezen van zijn leven” toe (vgl. Mat. 10, 39; Luc. 17, 33; Joh. 12, 25). Hij belooft zijn leerlingen dat zij vroeg of laat de buitengewone ontdekking zullen doen waarover wij aan het begin hebben

---

7 Benedictus XVI, *Toespraak ter gelegenheid van de ontmoeting met de leden van de regering, de instellingen van de Republiek, met het corps diplomatique, de religieuze hoofden en vertegenwoordigingen van de wereld van de cultuur*, Baabda-Libanon (15 september 2012): L'Osservatore Romano, 16 september 2012, p. 7.

gesproken, namelijk dat er in de wereld God is, de God van Jezus, volledig solidair met de mensen. In deze samenhang zou ik aan het gebed willen herinneren waarmee men God vraagt ons tot instrumenten van zijn vrede te maken, om zijn liefde te brengen waar haat is, zijn vergeving waar belediging is, het ware geloof waar twijfel is. Wij vragen van onze kant, samen met de zalige Johannes XXIII, aan God dat Hij de verantwoordelijken van de volken verlicht, opdat zij naast hun zorg voor het juiste welzijn van hun burgers de kostbare gave van de vrede garanderen en verdedigen: dat Hij in allen de wil ontsteekt de grenzen die verdelen te overwinnen, de banden van wederzijdse liefde te versterken, de ander te begrijpen en hun te vergeven die onrecht hebben gedaan, zodat krachtens zijn werken alle volken van de aarde zich verbroederen en onder hen de zozeer gewenste vrede opbloeit en altijd heerst⁸.

**Met dat gebed verbind ik mijn wens, dat allen als waarachtige vrede-
stichters aan de opbouw van de vrede meewerken, zodat onder alle mensen de
broederlijke eenheid, de welvaart en de vrede zal toenemen.**

Vaticaan, 8 december 2012

Benedictus PP. XVI

© Copyright 2012 – Libreria Editrice Vaticana – Secretariaat RK Kerk in
Nederland

Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers

---

8 Vgl. enc. *Pacem in terris* (11 april 1963): AAS 55, 1963), 304.